

Haarlem en omgeving

Terrein tijdelijk beschikbaar voor 'permacultuur'

Te midden van andere natuurliefhebbers zit Tosca Peschier gehurkt in de permacultuurtuin

UNITED PHOTOS/TOUSSAINT KLUITERS

Haarlem helpt bij groen idee

Mart de Jong

Haarlem * Duurzame initiatieven schieten als paddenstoelen uit de grond. De burger speelt daarbij een steeds grotere rol, zoals het project van de Haarlemse Tosca Peschier. Zij is een permacultuurtuin gestart.

Het begon allemaal met een doodgewone zoekactie via internet. 'Braakliggende grond' googelde Tosca. Verschillende stukken beschikbare grond verschenen op haar beeldscherm, maar die bleken duurder dan ze had gedacht. Toch gaf ze niet op en zocht contact met Platform Haarlem Groener. Samen verspreiden zij het idee om een permacultuurtuin te beginnen. Uiteindelijk kwamen ze terecht aan de Korte Verspronckweg, op het voormalige terrein van de Lieven de Key school.

Voedingsbodem

In het vacuüm van de economische crisis lag de woningmarkt op z'n gat. Een debat aan de ene kant voor de woningbouw, aan de andere kant een katalysator voor creatieve projecten zoals het initiatief van Tosca. Zij en een aantal enthousiastelingen gingen om de tafel met de gemeente en enkele figuren uit de vastgoedwereld. Met succes: de permacultuurtuin kwam er.

De gemeente hielp met het opstellen van een gebruiksovereenkomst en aan het einde van zomer 2015 konden de tuinders hun gang gaan op de gemeentegrond. Tosca: „Het duurde nog wel een jaar voordat we konden beginnen, maar die periode was een goede voorbereiding om te bedenken hoe we het gingen aanpakken. Een leerzaam proces.”

Nu, bijna twee jaar later, doet het terrein erg verwilderd aan, maar dat hoort bij permacultuur, legt Tosca uit. „De scheiding tussen landbouw en natuur is een vals onderscheid. Die scheiding ontbreekt hier, vandaar dat het terrein er anders uitziet dan een traditio-

nele volkstuincomplex waarop ieder zijn eigen stuk grond bewerkt.”

Haarlem stond indertijd welwillend tegenover het project. Hoe staat zij nu tegenover zulke duurzame initiatieven? Wethouder Cora-Yfke Sikkema (GroenLinks): „Duurzaamheid is een breed begrip. Waar wij in Haarlem erg op inzetten is energietransitie, maar het is meer dan dat. Het zit ook in het 'groene', dat je bijvoorbeeld weet waar je voedsel vandaan komt.” De gemeente merkt dat burgerinitiatieven, zoals die van Tosca, aansluiten tegen te veel bureaucratie en daarom nogal wat doorzettingsvermogen eisen. Vandaar dat Haarlem het makkelijker maken om zo'n duurzaam project te starten. Daarvoor is nu 'bestuur op maat' geïntroduceerd.

Bij 'bestuur op maat' leggen ambtenaren een voorstel, voorzien van een advies, direct voor aan het

college van B en W. Zo kan snel duidelijk worden of een voorstel enige kans maakt of niet. Sikkema ziet dit als een positieve verandering: „Hiermee komen we sneller tegemoet aan wensen die in de stad leven en is eerder duidelijk wat wel en niet mogelijk is.”

Scholen

Het groene terrein aan de Korte Verspronckweg was aanvankelijk een mooie manier voor zo'n dertig natuurliefhebbers om zich te onttrekken aan het stadse leven en te experimenteren met een alternatieve manier van voedsel vergaren. Maar al gauw kwamen er meer mensen op af. Vorige zomer hielpen zo'n twintig bewoners van een asielzoekerscentrum mee. Ook scholen hebben het project ontdekt; regelmatig komen er docenten en leerlingen langs om te leren over de natuur. De naastgelegen school neemt zelfs groente af voor het eigen restaurant en binnenkort

start de levering van munt aan een sportschool die er thee van gaat zetten voor haar sporters.

Volgens Tosca moeten we dan ook minder denken in louter financiële termen en meer waarde hechten aan andere vormen van 'winst', zoals: sociale cohesie, duurzaamheid en educatie. „Je maakt een tuin en ziet hoe makkelijk het is om zelf voedsel te creëren, wat per slot van rekening een essentieel onderdeel van het mens zijn. En die waarde is toch groter dan die villawijk die hier zou moeten komen?”

Ook Sikkema is voorstander van een andere manier van denken waarin de economische betekenis van groen mee gaat tellen. Al is de afweging tussen economisch en groen belang niet altijd even makkelijk. „Haarlem is een erg verstedende stad. We hebben prachtig groene grenzen, waardoor de inwoners die verstening niet altijd als zodanig ervaren. Vandaar dat we

inzetten op nieuwe ontwikkelingen: niet verstedend of groen, maar een combinatie ervan.”

Er lijkt een cultuuromslag plaats te vinden binnen de gemeente, zo valt op te maken uit de woorden van Sikkema. Zij heeft de overtuiging dat er met samenwerking meer is te bereiken dan door alles van bovenaf te bepalen. Haarlemers voelen zich meer en meer betrokken bij hun eigen stad. Dat uit zich in ingezonden ideeën die wekelijks worden beoordeeld door een team van ambtenaren en vervolgens voorgelegd aan het college zodat initiatiefnemers snel te horen krijgen wat wel en wat niet kan. Sikkema: „We kunnen én willen niet alles op het stadhuis bedenken, er ligt zoveel kennis in de stad. De samenleving is erg aan het veranderen waarbij we steeds meer co-creëren.”

Helaas hebben Tosca en haar mede-tuinders de grond slechts voor bepaalde tijd toegewezen gekregen. Nou is de verhuizing gelukkig niet aanstaande omdat de omliggende gebouwen nog contracten hebben lopen met de gemeente. Maar uiteindelijk komt er een einde aan. Uiteraard hoopt Tosca op meer tijd. Haar droom is dat de gemeente het belang van permacultuur gaat inzien. „Perma in permacultuur staat niet voor niets voor permanent.”

De kans op die permanente bestemming is nihil. Sikkema: „De initiatiefnemers wisten vanaf het begin dat het tijdelijk was. Nou wil de gemeente niet zo maar de ploeg erin gooien, maar we zullen kijken wat we mee kunnen nemen.” De wethouder zegt gedwongen te zijn om tegemoet te komen aan de stijgende huizenvraag en ook aan de wens om woningen te bouwen voor de lagere inkomens. Haarlem mag geen plek worden voor alleen maar mensen met geld. „Ik ben erg voor groen, maar ik ben ook links. Iedereen moet hier kunnen wonen en daarom moeten we nog veel bijbouwen in Haarlem. Deze plek is er een van.”

Wethouder Cora-Yfke Sikkema: „We kunnen én willen niet alles op het stadhuis bedenken.” UNITED PHOTOS/TOUSSAINT KLUITERS